

Elin Lindström;

Svensk farmaceut i Liberia i kampen mot ebola

- Det var väldigt roligt, ganska jobbigt och stundtals även känslomässigt jobbigt. Man var ju mycket medveten om att i tältet några meter bort låg det människor och dog på grund av ebola.

Det berättar Elin Lindström, farmaceut från Skellefteå, som ingick i den grupp svenskar som arbetade i Monrovia i Liberia med kampen mot ebola i landet.

Farmaceuter utan gränser fick en intervju med Elin och vill gärna lyfta fram hennes erfarenheter, som ett föredömligt exempel på vad man kan göra som farmaceut i ett sammanhang som detta. Elin fick möjlighet att åka på detta uppdrag med stöd av sin arbetsgivare Apoteket AB, som gav henne tjänstledigt för uppdraget. I vanliga fall arbetar hon på Apoteket Tärnan i Skelleftehamn.

Elin var i Liberia i två och en halv månad och arbetade med läkemedelshanteringen vid ett ebola-center, tillsammans med 14 andra svenskar.

- Jag hjälpte till att utveckla rutinerna för arbetsflödet så att de patienter som låg inne skulle få sina läkemedel på ett säkert sätt, berättar hon. Jag hade också en rådgivande roll och arbetade med att förbättra tillhandahållande av läkemedel.

När hon kom till ebola-centret förvarades läkemedlen i läkemedelsförråd på vårdavdelningarna vilket innebar att vårdpersonalen fick dosera läkemedel och fylla sprutor i sina otympliga skyddsdräkter. Elin flyttade läkemedlen till ett gemensamt förråd utanför den zon där patienterna vistades, vilket underlättade läkemedelshanteringen mycket.

I vilken utsträckning hade du kontakt med ebolapatienterna?

- Jag hade ingen egen kontakt alls med patienterna eftersom centret jag arbetade på var indelat i en grön del och en röd del. I den röda delen vistades patienter med trolig eller bekräftad diagnos. I den röda delen krävdes skyddsdräkt och de som arbetade där fick desinfektera sig själva noggrant och ta sin temperatur varje dag.

Vad innebar ditt arbete i praktiken?

- Jag arbetade i en barack, som var ett apotek. Min uppgift var att förse patienter och de liberianer som arbetade i ebolacentret med läkemedel. Med svenska mått sett var det inte ett välförsett apotek, allt som behövdes fanns inte tillgå. Men det fanns ändå en hel del mediciner, som vi fick

fick via Hälsoministeriet.

- Jag var ensam farmaceut och hade hjälp av en liberiansk sjuksköterska.

Var du aldrig rädd för att själv utsättas för ebolaviruset?

- Nej, jag var mer rädd för en fladdermus som tog sig in i mitt rum vid ett tillfälle. Myndigheten för säkerhet och beredskap här hemma gav oss en 4 dagars utbildning på Karolinska institutet innan vi reste iväg. Vi fick lära oss att ebola är en droppsmitta. Det som gällde var "no touch policy", d v s ingen kroppskontakt.

Hur upplevde du kontakten med liberianerna?

- Mycket positivt. De är väldigt vänliga människor, glada, tacksamma och intresserade av att samarbeta med oss. Det var ett givande utbyte av kunskap och erfarenheter. Även vi hjälparbetare lärde oss mycket av liberianerna.

I vilken utsträckning hade du nytta av dina erfarenheter från svenska apotek?

- Jag hade glädje av min organisatoriska erfarenheter och av att hantera logistik med varor in och varor ut, men också rådgivning till personal om olika läkemedel. Vi talade engelska.

Vad var de viktigaste lärdomarna från resan både privat och yrkesmässigt?

- Jag lärde mig att även om saker inte alltid blir som planerat kan det bli mycket bra ändå. Man kan inte alltid följa en agenda för dagen, det kan hända något oväntat som gör att man får ändra sina planer. Det blir ändå en produktiv dag som man kan vara nöjd med.

Personligen var det mycket positivt med ett annat och mindre stressande tempo. Jag fick också perspektiv på vad som är viktigt här i livet och jagar inte längre upp mig för minsta småsak.

Mötet med alla människor gav mig nog allra mest. Vi är inte så olika fast vi är födda i olika världsdelar. Det finns ett annat lugn där nere, fast människor egentligen lever ett hårdare liv.

Hur ser du på den svenska insatsen i kampen mot ebola?

Den var mycket bra och värdefull. Kvaliteten i arbetet höjdes med stöd av vår insats.

Vad tror du om utvecklingen av ebola i Afrika?

Det är svårt att säga men jag tror att det är ett osäkert läge så länge det finns ebolafall kvar i dessa länder.

Man behöver också hjälp i dessa länder för att återupprätta sjukvård, skolor, infrastruktur, logistik och liknande. Alla sjukhus har ju varit stängda. Liberia har 4 miljoner invånare, men bara 160 läkare.

Även läkare och annan sjukvårdspersonal har drabbats av ebola och dött. En del har emigrerat.

Man behöver också återuppta sina vaccinationsprogram som har legat nere under epidemin

Vad har vi lärt oss för framtiden av vår insats?

Jag tror att vi lärt oss att det är viktigt att vara väl förberedda och kunna möta upp med en snabb respons när epidemier som ebola inträffar i framtiden.

Vill du åka på nya uppdrag av liknande slag?

Det var första gången jag var i Afrika och jobbade utomlands och det gör jag gärna igen.

Hur känns det att vara tillbaka hemma på Apoteket Tärnan igen?

Det känns bra att vara tillbaka på jobbet. Jag var rädd att jag skulle reta mig på kunder som gnäller på saker som jag med min erfarenhet från Liberia, känner är ovidkommande. Men det går bra att hantera sådant professionellt och inse att för kunden är det inte ovidkommande. Jag är tacksam för det jag har här hemma och jag har roligt på jobbet.

Intervju med Elin gjord av Lars Rönnbäck.

Elin är just nu i en stad som heter Porto Loko i Sierra Leone. Hon har varit där en vecka och jobbar på ett ebolacenter där.